

"Kur'ân'ın bu hâsiyeti beşerin eserlerinde bulunmadığı gibi, melekût cihetine geçen evliya ve sair büyüklerin netaic-i fikirlerinde de bulunamamıştır... Bunun için tenasübü bozup muvazeneyi ihlâl ediyorlar." İzah eder misiniz?

"Kur'ân'ın bu hâsiyeti beşerin eserlerinde bulunmadığı gibi, melekût cihetine geçen evliya ve sair büyüklerin netaic-i fikirlerinde de bulunamamıştır. Ve eşyanın bâtınına dalmış olan işrâkiyun ve âlem-i gayba nüfuz eden Rûhâniyun dahi Kur'ân'ın bu hâsiyetini bulamamışlardır. Zira onların nazarı mukayyet olduğundan, hakikat-i mutlakayı ihata edemez. Bunlar ancak hakikatin bir tarafını bulur ve ifrat-tefritle tasarrufa başlarlar. Bunun için tenasübü bozup muvazeneyi ihlâl ediyorlar..."(1)

Kur'an ile kıyaslandığında Peygamber Efendimiz (asm)'in o muazzam ve külli nazarı dahi eksik ve noksan kalır. Çünkü Kur'an Allah'ın ezeli ilminden süzülüp gelen bir kitaptır. İnsanların düşünce ve nazarı ise, sınırlı ve kayıtlıdır. Dolayısı ile insanların en geniş düşüneni en geniş nazar sahibi olanı bile Kur'an yanında sönük ve noksan kalır. Burada verilmek istenen ana mesaj budur.

"Kur'ân'ın bu hâsiyeti beşerin eserlerinde bulunmadığı gibi, melekût cihetine geçen evliya ve sair büyüklerin netaic-i fikirlerinde de bulunamamıştır." cümlesi, İslam alimlerini ve evliyaları da bu kapsam içine alıyor.

Kur'an'a ve onun külli tarzına en yakın olan en ihatalı olan oluyor. Ama bire bir Kur'an'la tam mutabakat edip ezeli bir nazara ulaşan beşer mümkün değildir. Yani Kur'an gibi olmak için ezeli bir ilme sahip olmak gerekiyor ki bu da muhaldir.

Kur'an'ı en üst seviyede anlayan ve ona en yakın nazar Peygamber Efendimiz (asm) ve onun ashabıdır.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Zeylül-Habbe.](#)